

به نام خدا

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

موسسه آموزش و ترویج

دفتر توسعه فعالیت های کشاورزی زنان روستایی و عشایری

دستور العمل تشکیل صندوق اعتبارات خرد

زنان روستایی و عشایری

بازنگری ۱۳۹۸

تدوین: گروه سازماندهی

تولیدکنندگان خرد

مقدمه :

بر اساس اهداف طرح صندوق اعتبارات خرد زنان روستایی و عشایری که بر محور توانمندی اجتماعی و اقتصادی این گروه هدف می باشد ، نیاز است این اقدام در چارچوب دستورالعمل و مکانیزم اجرایی مشخص انجام شود.

این دستورالعمل و فرآیند اجرایی را می توان به چند مرحله تقسیم کرد

۱) زمینه یابی و زمینه سازی تشکیل صندوق

تشکیل تیم اجرایی برای تأسیس صندوقهای اعتبارات خرد یکی از شیوه های اجرایی این صندوقها می باشد در طول مدتی که اقدام به ایجاد صندوقهای اعتبارات خرد گردید کارشناسانی که دارای انگیزه کافی برای پیگیری فعالیت های توسعه جامعه محلی در سطح ستاد مرکزی، استان شهرستان و دهستان بودند مورد شناسایی قرار گرفتند و سپس با برگزاری کارگاه های متعدد آموزشی و مشارکتی تلاش گردید تا از جنبه های نگرش و حرفه ای این افراد به اصول مشترکی رسیده و در این چارچوب تلاش خود را متمرکز کنند. بنابراین می توان گفت که تشکیل تیم که در برخی جنبه های نگرشی و اجرایی به هماهنگی لازم رسیده باشند یکی دیگر از نکاتی است که می توان سایر پروژه های توسعه ای در سطح جوامع محلی از آن برای موفقیت بیشتر سود ببرند.

۲) انتخاب منطقه و گروه هدف

در محله اول بر اساس مطالعه، منطقه جغرافیایی و گروه هدف ما که زنان روستایی و عشایری می باشند، انتخاب می شوند در این مرحله تطبیق شرایط جغرافیایی منطقه گروه هدف با اهداف برنامه اعتبارات خرد، زمینه های طراحی و اجرای پروژه ها، منابع و پتانسیل های موجود در منطقه، توانایی ها، سطح آگاهی، میزان مشارکت و کار گروهی هدف (زنان) و مورد مطالعه قرار می گیرد که اگر نتایج این مطالعه در راستای اهداف برنامه اعتبارات خرد باشد، منطقه و گروه هدف برنامه انتخاب می شوند، برای انتخاب محل باید منطقه روستایی و عشایری دارای شرایطی باشد که امکان تشکیل صندوق میسر گردد و پایدار بماند. این شرایط عبارتند از:

۱- منطقه روستایی و عشایری دارای جمعیت بین ۲۰۰-۱۵۰ خانوار باشد تا تعداد اعضای صندوق در حدی باشد که از هر خانوار فقط یک نفر عضو شود:

۲- منطقه روستایی و عشایری کم درآمد (فقیر) باشند تا آثار ایجاد صندوق طی چند سال در کاهش فقر آنها اثر بگذارد.

۳- امکان ایجاد مشاغل خانگی به خصوص در زمینه دامداری، مرغداری و گوسفند داری که با سرمایه کمتری ایجاد می شوند، وجود داشته باشد، زیرا وام های پرداختی به حدی کوچک است که با آن می توان یک گوسفند یا چند مرغ خرید.

۴- مشارکت زنان روستایی و عشایری آن منطقه بالا باشد. هرچه این شاخص در منطقه بالاتر باشد امکان جذب آنان بیشتر خواهد بود. بطور معمول مشارکت و فقر رابطه معکوس با یکدیگر دارند. هرچه روحیه مشارکت در منطقه روستایی بیشتر باشد احتمال بالا بودن سطح درآمد آنان بیشتر است و دلیل آن، همکاری در اجرای طرح های جدید و جذب تکنولوژی برتر است که موجب افزایش درآمد و رفاه می شود.

۵- نبود نهادهای مالی رقیب - بانکها - قرض الحسنه ها و ...

۶- ضرورت وجود تسهیلگر زن روستایی و عشایری در منطقه روستایی و عشایری:

از آنجائی که انتخاب تسهیلگر توسط زنان روستایی و عشایری با توجه به نیاز جامعه روستایی و عشایری انجام گردیده و سعی بر آن شده تا سازماندهی و تعیین نیازهای آموزشی زنان روستایی و عشایری نیز با مشارکت مستقیم تسهیلگران صورت پذیرد و از طرفی سیاست دفتر مرکزی بر آن بوده است که طرح اعتبارات خرد در مناطقی به اجرا درآید که طرح تسهیلگران (طرح بازنگری مروجین) انجام شده باشد تا از مروجین به عنوان تسهیل گر کلیه ارتباط مردم با سازمانهای دولتی و غیر دولتی و بالعکس استفاده شود. بدین ترتیبی یکی از سوالات گروهی تحقیق عملکرد تسهیلگر در طول دوره انتخاب وی در منطقه روستایی و عشایری بوده است

۳- شناخت منطقه روستایی و عشایری، اساسی ترین مرحله تشکیل و راه اندازی صندوق اعتبارات خرد

کام اول: برگزاری یک نشست مذاکراتی اولیه

در ابتدا با توجه به فاکتورهای مشخص شده جهت انتخاب منطقه روستایی و عشایری، شاید در بعضی از استانها بیش از منطقه روستایی و عشایری دارای شرایط و فاکتورهای آورده شده جهت تأسیس صندوق باشند که جهت انتخاب نهایی لازم است تیم اجرایی (کارشناس ستاد / استان / شهرستان) در منطقه حضور یابند و بر اساس تکنیکهای مشارکتی (PRA) اقدام به ساخت عمیق تر راجع به روستا صورت گیرد.

کام دوم: نحوه فرآیند تدوین برنامه کار قبل از عزیمت به منطقه روستایی و عشایری

پس از انتخاب منطقه روستایی و عشایری قبل از عزیمت به آنجا تدوین برنامه کار ضرورت دارد جهت تدوین برنامه برای ما موضوع کاملاً باید روشن باشد. اول اینکه نتیجه این مطالعه میدانی می بایست در جهت پاسخ به سوالات پروژه جهت انتخاب نهایی باشد دوم اینکه بر اساس تجارب و توافق گروه حتی الامکان از تکنیکهای مشارکتی به ویژه PRA برای پاسخگویی به سوالات استفاده شود.

*نکته: بهتر است فعالیت PRA را طبق علاقه تحلیل گران روستایی انجام داد. در صورتی که روستائیان احساس خستگی کرده و نیاز به استراحت داشته باشند بهتر است به طور موقت کار متوقف شود.

-در انتقال هدف و شیوه کار باید خیلی دقت کرد. اگر موفق شویم این دو اصل را درست انتقال دهیم (حتی به تعداد محدودی از روستایی و عشایری) ادامه کار آسان خواهد شد.

تکنیک های مشارکتی که در این طرح به کار گرفته می شود عبارتند از :

-تکنیک نقشه اجتماعی

-تکنیک تحلیل معیشتی (رتبه بندی از لحاظ فاه)

-تکنیک سطح رفاه

-تکنیک سوالات اجتماعی

– بررسی عملکرد تسهیلگر

– تکنیک روند تاریخ منابع وام / قرض الحسنه در روستا

– تکنیک ماتریس فعالیت‌های زنان روستایی

– تکنیک ماتریس زوجی

– تکنیک ماتریس مقایسه‌ای

مرحله دوم: تشکیل صندوق

۱) بررسی امکان‌یابی تأسیس صندوق

پس از زمین‌یابی بوسیله تکنیک‌های مشارکتی PRA و مشخص شدن منطقه روستایی (مشارکت بالای زنان روستایی و عشایری، داشتن تسهیلگران پتانسیل بالقوه و بالفعل تولید، نبود یا کم‌رنگ بودن نهاده‌های مالی رقیب، تقاضای زنان جهت ایجاد تشکل و ... (اقدام بررسی ایجاد صندوق در منطقه روستایی و عشایری انتخاب شده صورت می‌گیرد. برای جذب زنان روستایی و روستایی و عشایری به ایجاد صندوق در مرحله اول نیاز به جلب اعتماد آنان بود. صحبت با مردان روستایی و عشایری در ابتدا و سپس با زنان، در مورد ایجاد صندوق و آثار مثبت آن، گونه‌ای که بتواند آنان را جلب کند، مهم‌ترین قسمت تشکیل صندوق می‌باشد. که در این راستا معیارهای لازم جهت ایجاد صندوق عضوگیری (ثبت نام متقاضیان جهت عضویت در صندوق) و مشخص شدن مقدار سهام اعضا جهت پرداخت در صندوق، سازماندهی نشست‌های عمومی در محل مناسب و انتخاب تیم فعال (هیئت مدیره) که به ترتیب به شرح آنها می‌پردازیم.

۱-۲- عضوگیری:

در مرحله فوق جلسات توجیهی برای توجیه طرح متقاضیان، اعضا شوراهای اسلامی و تسهیلگر زن روستایی و عشایری بعنوان نماینده مردم در منطقه و نیز محله گردشی و دعوت از گروه‌های کم درآمد خانوارهای روستایی و عشایری بطور موردی صورت می‌گیرد، قابل ذکر است عضوگیری صندوق تابع شرایطی به شرح ذیل می‌باشد.

– تعداد اعضا هر صندوق حداقل ۳۰ و حداکثر ۵۰ نفر می‌باشد.

– از هر خانوار تنها یک نفر می‌تواند عضو صندوق باشد.

– اولویت عضویت در صندوق با خانوارهای کم درآمد در هر منطقه روستایی و عشایری است

– سن اعضا حداقل ۱۵ و حداکثر ۶۰ سال است

– اعضا را باید توانایی فعالیت درآمدزا را دار باشند.

– اعضا هر صندوق می‌باید ساکن همان منطقه باشند.

– اعضا می‌باید متعهد به شرکت در جلسات صندوق باشند.

۲-۲- تجهیز پس انداز:

هدف ایجاد صندوق، جذب پس اندازهای کوچک زنان روستایی و عشایری و تبدیل آن به سرمایه های بزرگ برای نیازهای زنان روستایی و عشایری به ویژه افراد کم درآمد تر به تسهیلات مالی و کاهش سختی کار زنان و توانمند ساختن آنان می باشد. در صورتیکه تشکیل صندوق اعتبارات خرد زنان روستایی و عشایری، افراد یا اعضاء اقدام به جمع آوری پس انداز به میزان معین خواهند نمود. بر این اساس هر دو هفته یکبار یا هر ماه یکبار که بستگی به تشخیص اعضاء دارد. لازم به ذکر است حداقل پس انداز توسط اعضاء در جلسه اول تعیین خواهد شد.

۳-۲ مشخص شدن مقررات جلسات:

پس از ثبت نام قطعی متقاضیان، اعضاء به جهت اداره شدن بهتر جلسات اقدام به تصویب آئین نامه داخلی می نمایند. در این زمان روز و ساعت جلسات و تعداد غیبت اعضاء در سال و ... مشخص می گردد و جلسات بعدی بر اساس آئین نامه های داخلی که توسط اعضاء تصویب شده اداره می گردد.

۴-۲ تشکیل هیئت مدیره:

جهت تشکیل و اداره جلسات صندوقهای فوق بصورت هیئت مدیره توسط رأی اکثریت اعضاء صندوق از بین کاندیدهای که از حسن شهرت و توانایی جلب همکاری دیگران و نیز از اعضاء صندوق می باشند انتخاب می شوند این اعضاء از سه نفر مدیر، حسابدار و منشی تشکیل می شوند هر کدام دارای وظایفی می باشند، که به شرح ذیل می باشد.

الف) مدیر

-تشکیل و اداره جلسات صندوق

-برنامه ریزی برای بهبود فعالیت صندوق و ارتباط با نهادها و سازمانهای محلی و شهرستانی

-امضاء تقاضای وام، اسناد هزینه و غیره

-ارائه گزارش کار ماهانه و سالانه به دفتر و نهاد مرکزی (شبکه)

-نظارت بر هزینه کرد وام

ب) خزانه دار

-دریافت اقساط و پس انداز ماهانه و ثبت در دفتر محل و صدور دفترچه

-تهیه ترازنامه سالانه و تنظیم، مدارک وام، پرداخت وام

-نظارت بر نحوه بازپرداخت و گزارش به مدیر صندوق برای پیگیری

ج) منشی

-ثبت صورتجلسات

-تشکیل پرونده برای اعضاء

-مکاتبات اداره و بایگانی

-پیگیری قوانین صندوق در مورد پرداخت وام و ضوابط آن

(۲) تشکیل گروه

گروه یکی از اساسی ترین امکان برنامه های اعتبار پس انداز است، این گروهها در اندازه های ۵ تا ۷ نفر تشکیل می شوند، دارای جلسات منظم هفتگی و یا دو هفته بکار می باشند. گروه محلی برای برخورد آراء است و زنان برای پیدا کردن راه حل مسائلشان با یکدیگر به بحث می پردازند و برای انجام فعالیت های مختلف، سازماندهی می شوند. این گروهها برای مدیریت و نظارت منابع تولید، آموزش، ایجاد درآمد و ارزیابی وام و ... ایجاد می گردند. به طور کلی گروه دارای ۲ کارکرد مالی و ظرفیت سازی اجتماعی است. کارکردهای مالی گروه را می توان، احساس مسئولیت بیشتر زنان در بازپرداخت وام، در دسترس بودن آنان برای تشکیل گروه، ارزان بودن خدمات آنان در برنامه های فوق وجود فرصت اشتغال با هزینه های سرمایه گذاری پائین نام برد.

(۳) آموزش:

آموزش به عنوان مکمل اعتبار، پس انداز از اهمیت خاصی برخوردار است و انواع خاصی دارد. منافع سرمایه گذاری در آموزش، بلند مدت است و سود جامع از آن در مقایسه با سرمایه گذاری در زمینه طرح های اعتبارات تولیدی، آنی نبوده و قابل اندازه گیری نیست، اما هیچ طرح مبتنی بر اعتبار، بدون یک زیربنای محکم آموزشی، در زمینه مهارت ها، خاص مدیریت و فنی کاربردی و همچنین کنترل اعتبار و حسابداری نمی تواند در واقع خودگران و مستقل باشد. در واحدهای اعتباری (صندوقها) بیشتر آموزش روی مسایل مالی (آموزش تخصصی حسابداری) آموزش حرفه ای (آموزش در زمینه به آموزی تولیدات روستایی و عشایری) مانند پرورش طیور و بیماریهای آن و ... می باشد.

(۴) تزریق سرمایه به صندوق از طریق واحد امور زنان روستایی و عشایری:

محیط های روستایی و عشایری فاقد سرمایه کلان مالی هستند. بیشتر روستایی و عشایری از درآمد ناچیزی بهره مندند معمولاً مشارکت مالی آنها در امور مختلف به صورت مبالغ اندک و سرمایه های مختصر انجام می شود. به لحاظ اهمیتی که سرمایه در گردش کار و تولید در صندوق فوق دارد، کمبود توان مالی در نزد روستایی و عشایری و خصوصاً زنان از نظر کسب درآمد، میزان مشارکت و کمک زنان در تشکلهای مربوطه را کاهش می دهد و از این رو واحد امور زنان روستایی و عشایری تسهیلات اعتباری (چهار میلیون تومان) را جهت افزایش سرمایه صندوق به مدت ۴ سال برای صندوق فوق و برای استان بصورت بلاعوض اهدا می کند. تا استان بعد از ۴ سال مبلغ فوق را برای منطقه دیگری سرمایه گذاری کند زیرا تجربه ثابت کرده وابستگی مالی تشکلهای به نهادهای دولتی، امکان بازپرداخت وامها در زمانهای تعیین شدن را پدید نمی آورد و تشکلهای همواره در انتظار و جستجوی وامهایی با بهره اندک و زمان پرداخت طولانی هستند.

(۵) پرداخت وام

وام‌های پرداختی بدون وثیقه و سفته است گروهی که، وام گیرنده در آن عضو می‌باشد می‌باید فرد وام گیرنده را جهت دریافت وام ضمانت کند (البته این امر بصورت زنجیره‌ای می‌باشد، یعنی اینکه اگر بقیه اعضا گروه نیز بخواهند وام دریافت دارند او نیز موظف به ضمانت ایشان می‌باشد) زمان پرداخت وام به اعضا ۶ ماه پس از تشکیل و تجهیز پس انداز توسط اعضا و نیز بعد از تزریق سرمایه از سوی واحد امور زنان روستایی و عشایری می‌باشد.

۶) نحوه ضمانت

جایگزینی وثیقه یا ضمانت گروهی و برنامه‌های قرض دهی مرحله‌ای یکی از موفقترین راهکارهایی که جهت ضمانت وام‌ها برای زنان مورد استفاده قرار می‌گیرد و با شرایط کشور مناسب‌تر می‌باشد. استقراض می‌تواند به صورت گروهی یا فردی باشد ولی فرم وام گیرنده جهت دریافت وام مستلزم می‌شود که گروهش او را به صورت زنجیره‌ای ضمانت کنند و او نیز موظف است، هم گروه‌هایش را جهت دریافت وام ضمانت کند و در صورت عدم بازپرداخت فرد وام گیرنده پس انداز گروه به نفع سرمایه صندوق ضبط می‌شود و در این روش گروه به طور جمعی بازپرداخت وام را تضمین می‌کنند. که در این راستا اعضا صندوق با تسهیلگری کارشناس مربوطه اقدام به طراحی دو فرم، فرم تقاضای وام و فرم تعهد جمعی برای دریافت وام داشته‌اند که در اینجا آورده شده است.

۷) کارمزد

نرخ کارمزد بین ۱۰-۷ درصد است این نرخ پائین‌تر از نرخ کارمزد در وام‌های پرداختی بانکها می‌باشد و محاسبه آن برای هیئت مدیره آسان‌تر می‌باشد این کارمزد ماهانه و بر اساس روش یکسان دریافت می‌شود قابل ذکر است کارمزد به عنوان مهمترین منبع درآمدی صندوق است.

۸) ایجاد اشتغال برای خانواده‌های روستایی و عشایری خصوصاً زنان:

از دیگر مسائلی که سرمایه و سرمایه گذاری منجر به ایجاد آن می‌شود، ایجاد اشتغال برای جمعیت یک منطقه است، مشکلی نیست که تأمین مالی زنان نقش بسیار بالایی در ایجاد اشتغال، به خصوص برای زنان مناطق روستایی و عشایری خواهد داشت، تحقیقات نشان می‌دهد که زنان فعال و کارآفرین روستایی و عشایری به محض به دست آوردن سرمایه‌های اندک آن را در راه فعالیت‌های تولیدی و خدماتی به کار می‌گیرند. ایجاد کارگاه‌های کوچک خانگی مثل قالی بافی، صنایع دستی پرورش طیور و دام هر چند به تعداد اندک و ... به طور عمده توسط زنان روستایی و عشایری اداره می‌شوند.

در این راستا صندوقهای اعتبارات خرد زنان روستایی و عشایری برای ایجاد و گسترش فعالیت‌های درآمدزا، کارآفرینان فقیر را به عنوان هدف انتخاب و با ارائه خدمات مالی و آموزشی به آنان شرایط مناسب فعالیت اقتصادی را برای آنان فراهم می‌کنند. کارآفرینان فقیر در اصطلاح به کسانی گفته می‌شود که توانایی ایجاد کار را دارند، اما به دلیل عدم دسترسی به منابع اعتباری قادر به فعالیت اقتصادی نیستند. از جمله این فعالیتها می‌توان به زنبورداری، پرورش کرم ابریشم، پرورش قارچ و ... اشاره کرد.

۹) واگذاری مدیریت برنامه‌های اعتباری به روستا

واگذاری مدیریت برنامه-های اعتباری به زنان روستایی و عشایری مرحله دیگر از برنامه‌های صندوق اعتبارات خرد زنان روستایی و عشایری می‌باشد اگرچه وجود یک مرکزیت منسجم در جهت حمایت از برنامه‌ها و پروژه‌های این صندوقها، پشتوانه مناسبی برای گسترش این فعالیتها می‌باشد. اما می‌باید فرآیند اجرای پروژه‌ها به نحوی باشد که مردم محلی با پروژه درگیر شده و خود آنها مدیریت پروژه و تداوم فعالیتها را توسعه را به عهده گیرند.

بنابراین واحد امور زنان روستایی و عشایری نقش مشاور و حمایت کننده مالی و مسئولیت معرفی پروژه‌های جدید را می‌باشد و پس از راه اندازی پروژه و سپردن آن به زنان روستایی و عشایری نقش ناظر را ایفا می‌نمایند. بنابراین طراحی و معرفی پروژه آموزش کارهای گروهی و نظارت در کوتاه مدت به عهده واحد فوق می‌باشد و فرآیند واگذاری مدیریت برنامه‌ها به مردم، برنامه‌ای بلند مدت است.

مراحل تأسیس صندوق اعتبارات خرد زنان روستایی در یک نگاه

-تصمیم گیری در مورد معیارهای انتخاب (از جمله زیرساختها - پتانسیلهای تولیدی، اقتصادی، فقر - ترکیب اجتماعی -منطقه روستایی و عشایری دارای جمعیت بین ۲۰۰-۱۵۰ -روستایی و عشایری فقیر باشند. -امکان ایجاد اشتغال خانگی فراهم باشد -مشارکت روستایی و عشایری منطقه بالا باشد -نبودن نهادهای مالی رقیب	۱-انتخاب منطقه
-جمع آوری اطلاعات به روش PRA -تعیین سطح رفاه و منابع مالی در روستایی و عشایری -شناخت منابع طبیعی پتانسیل تولید در روستایی و عشایری -تقویم فصلی -زمینه های مشارکت روستایی و عشایری (زنان) -شناخت وضعیت اجتماعی و فرهنگی در روستایی و عشایری	۱-۱-مطالعات اقتصادی و اجتماعی و ...
-برگزاری جلسات توجیهی برای زنان روستایی و عشایری جهت ایجاد صندوق -برگزاری جلسات توجیهی برای شوراهای اسلامی -برگزاری جلسات توجیهی برای مروجان زن روستایی و عشایری -محل گردشی و دعوت از گروه کم درآمد خانوارهای روستایی و عشایری	۲-بررسی امکان یابی تأسیس صندوق
-درخواست معیارهای لازم برای ایجاد یک صندوق -عضوگیری -تعداد اعضاء حداقل ۳۰ حداکثر ۵۰ نفر -از هر خانوار تنها یک نفر عضو صندوق می شود -اولویت عضویت در صندوق با خانوارهای کم درآمد می باشد -سن اعضاء را حداقل ۱۵ و حداکثر ۶۰ سال می باشد. -اعضاء باید ساکن همان منطقه باشند. -اعضاء باید متعهد به شرکت در جلسات باشند. -تجهیز پس انداز -هر یک از اعضاء در هر جلسه می باید مبلغی را به عنوان پس انداز بیاورد -حداقل پس انداز توسط اعضاء در جلسه اول تعیین خواهد شد. (حداقل مبلغ سرمایه بسته به شرایط مالی و توافق آنها معین خواهد شد) -اعضاء می توانند پس انداز بیشتری را انجام دهند. اما پس انداز بیشتر سقف وام برای یک عضو را افزایش نمی دهد. -افزایش پس انداز در یک گروه می تواند سقف وام گروه را افزایش دهد.	۳-مرحله تأسیس صندوق

- به پس انداز اعضاء که وام استفاده کرده اند، کارمزدی پرداخت نمی شود. - به پس انداز اعضائی که از وام استفاده نمی کنند با تصویب هیئت مدیره می توان کارمزدی حداکثر برابر نرخ سود پس انداز کوتاه مدت نظام بانکی پرداخت نمود. - در صورت انصراف اعضاء از عضویت چنانچه وام دریافت کرده باشد، پس انداز وی تا یک دوره کامل دهی نزد صندوق خواهد ماند. - در صورت انصراف اعضاء از عضویت چنانچه وام دریافت نکرده باشد، با موافقت هیئت مدیره قابل پرداخت است. - مشخص شدن مقررات جلسات - مشخص شدن (روز و ساعت) جلسات و گردهمایی زنان - مشخص شدن تعداد غیبتهای موجه در جلسات متشکله در طی سال - مشخص شدن مقدار تأخیر در حضور جلسات - مشخص شدن جریمه دیرکرد در پرداخت وام بطور کلی در این بخش آئین نامه داخلی توسط اعضاء تصویب می شود. - تشکیل هیئت مدیره - مشخص شدن کاندیدهای از بین اعضاء که از حسن شهرت و توانایی جهت همکاری آماده اند - رأی گیری توسط اعضاء - مشخص شدن اعضاء هیئت مدیره (مدیر - خزانه دار - منشی) - مشخص شدن وظایف هر یک جهت اداره منظم و منسجم جلسات توسط ایشان - تشکیل گروه ۱- اعضاء به گروههای ۵ تا ۷ نفر بر اساس فعالیتهایی که می خواهند انجام دهند و برای آن وام دریافت دارند تقسیم می شود. ۲- انتخاب سرگروه و مشخص شدن وظایف آن توسط گروه ۱-۲- سرگروه از بین اعضاء انتخاب می شود. ۲-۲- سرگروه می باید از نظر فعالیت تولیدی تجربه و موفقیت بیشتری از سایر اعضاء داشته باشد. ۳-۲- تمایل به فعالیت اجتماعی و شرکت در برنامه های آموزشی در صندوق داشته باشد. ۴-۲- سرگروه وظیفه جمع آوری پس انداز و اقساط و تحویل آن به حسابدار را دارد. ۵-۲- ارزیابی و تأیید فرم تقاضای وام اعضاء گروه ۶-۲- انتقال تجارب تخصصی به اعضاء گروه ۷-۲- همفکری با اعضاء گروه برای استفاده بهتر از وام های صندوق	
۴- تأسیس - انتخاب محل تأسیس صندوق (مشخص شدن مکان نشستها، اکثراً مکانهای عمومی منطقه از قبیل حسینیه - کتابخانه و ... - تهیه لوازم و وسایل اداری (تهیه دفتر معین - کل - دفترچه حساب پس انداز و ...) - تجهیزات - ساعات کار (ماهانه - هفته ای و ...)	۴- تأسیس - مجموعه اداری - مالی صندوق

آموزشهای مورد نیاز اعضا صندوقها آموزشهای مشارکتی آموزشهای کارآفرینی آموزشهای بازاریابی آموزشهای حسابداری پایه	۵-آموزش مورد نیاز اعضا صندوق
تزریق سرمایه به صندوق از طریق واحد امور زنان روستایی و عشایری	۶-تزریق سرمایه به صندوق
۶ مرحله ذکر شده قبل در طی ۶ ماه صورت می گیرد. از مرحله ۷ به بعد در شش ماهه دوم صورت می گیرد. درخواست و تقاضا وام از سوی اعضا در راستای درآمدزایی بررسی وامهای درخواستی توسط اعضا گروه - سرگروه و هیئت مدیره پرداخت وام ضمانت وام گیرنده توسط اعضا گروه دوره بازپرداخت ۱۰ ماهه کارمزد بازپرداختی بین ۷ تا ۱۰ درصد (بازپرداخت کامل و به موقع وامها درخواست موثر برای وامهای بعدی است بر اساس بازپرداخت وامهای دریافتی اعضا از صندوق سرمایه ای اضافی بر اساس عملکرد مطلوب تعداد وام- های مرحله بعدی افزایش می یابد.	۷-پرداخت وام (مراحل اجرایی و عملیات صندوق وام- دهی و تجدید منابع مالی)
نظارت در نحوه عملکرد اعضا (در مورد وام گرفتن وام - بازپرداخت هزینه کرد در تولید توسط هیئت مدیره نظارت و تصویب نهایی توسط مدیریت پروژه واحد مرکزی در سال اول تأسیس صندوق انتقال مسئولیت نظارت از مرکز (سازمان) به استان و شهرستان در سال دوم انتقال مسئولیت نظارت و پیگیری از استان به هیئت مدیره صندوق و اعضا آن در سال سوم	۸- مرحله نظارت

((فرم تقاضای وام))

۱- مشخصات متقاضی وام:

نام و نام خانوادگی: نام پدر: شماره شناسنامه: تاریخ تولد:

شماره دفترچه:

۲- مبلغ وام درخواستی

۳- نوع فعالیت

۴- هزینه های فعالیتی که می خواهید با وام دریافت شده انجام دهید:

۱-

۲-

۳-

۴-

۵-

۵- دوره فعالیت به ماه

۶- درآمدی که از وام می توانید بدست آورید؟

۷- چگونه می توانید وام را پرداخت کنید؟

اظهار نظر مسئول گروه:

اظهار نظر کارشناس صندوق:

((فرم تعهد جمعی برای دریافت وام))

مشخصات وام گیرنده:

شماره شناسنامه:

نام پدر:

نام و نام خانوادگی:

تاریخ تولد:

مشخصات وام:

تاریخ تصویب:

تاریخ تقاضا:

شماره وام:

تاریخ پرداخت:

تعهدات گروه در مقابل عدم بازپرداخت وام:

(۱)-امضاء کنندگان زیر متعهد می‌شوند، در صورتیکه وام گیرنده، اقساط وام خود را بیش از ۴ جلسه به تأخیر اندازد، صندوق از پس انداز گروه معادل مبلغ مانده بدهی وام گیرنده به نفع صندوق برداشت کند.

(۲)-در صورتیکه عدم بازپرداخت وام هر یک از اعضای گروه قطعی شد، اعضای گروه حق استفاده از وام را نخواهد داشت. شرط دریافت وام، تصفیه بدهی گروه با نظر مثبت مدیر صندوق می‌باشد.

امضاء اعضای گروه:

(۱) نام و نام خانوادگی

(۲) نام و نام خانوادگی

(۳) نام و نام خانوادگی

(۴) نام و نام خانوادگی

(۵) نام و نام خانوادگی